

Mélanges de linguistique et de philologie grecques offerts à Pierre Chantraine. Paris, Editions Klincksieck, 1972, IX + 285 p. (Colecția „Études et Commentaires”, 79.)

Numele lui Pierre Chantraine este foarte bine cunoscut la noi, nu numai pentru că marele elenist francez a fost oaspetele nostru și a ținut conferințe la noi, ci, mai ales, pentru că foarte mulți dintre noi am avut ocazia să-i folosim lucrările. Cu ocazia împlinirii vârstei de 70 de ani, colegii săi francezi și unii din alte țări au publicat volumul omagial pe care am bucuria să-l prezint aici.

Culegerea se deschide cu un cald cuvânt înainte al veteranului studiilor clasice franceze, Alfred Ernout, care evocă tinerețea lui Chantraine și elanul lingvisticii franceze pe vremea când în fruntea ei se afla Antoine Meillet.

Cartea conține studii din cele mai variate domenii ale lingvisticii și filologiei grecești: fonetică și ortografie, fonetică istorică, morfologie, formarea cuvintelor, vocabular, semantică, onomastică, critică de text, stilul scriitorilor, bibliografie, fiind cuprinse toate perioadele istoriei limbii grecești, de la miceniană încoace. Nu poate fi vorba de a rezuma un astfel de volum: fiecare din noi trebuie să vadă și să citească ceea ce se referă la preocupările sale.

Îată totuși două amănunte.

La p. 124 — 125, Xavier Mignot discută statutul cuvintelor în care unii recunosc un sufix, deși radicalul nu apare în alte formații. De exemplu în lat. *tim-or*, alături de *tim-eo*, *tim-idus*, se poate recunoaște un sufix *-or* (colectivul care redactează *Tratatul de formare a cuvintelor în limba română* numește astfel de cuvinte „semianalizabile”), pe când *color*, *rumor*, *uapor*, unde radicalul nu e cunoscut din altă parte, ar trebui îndepărtate din discuție. Desigur, când e vorba de a preciza profilul sufixului, apariția lui, trebuie să folosim numai formațiile analizabile. Dar *-or*, în cazul exemplelor citate, are în orice caz rolul de a încadra cuvintele într-o anumită categorie morfologică și semantică, aceea a substantivelor care denumesc o stare. Ne va fi foarte clar că vorbitorii recunosc prezența sufixului *-or* când ne vom gândi că acesta poate fi eventual detașat pentru a se forma, cu alt sufix, derivate care mi se pare normal să fie numite regresive, de exemplu de la *rum-or*, *ad-rumare*, vezi Ernout-Meillet, s.v. *rumor*. În acest sens, am susținut într-o notă prezentată la Societatea de Lingvistică din Paris (la 19 martie 1927) că dacă grecescului Ἄπολλων cu genitivul Ἀπόλλωνος, îi corespunde în latinește *Apollo*, *Apollinis*, și nu *Apollonis*, aceasta se explică prin faptul că de sufixul *-o*, *-onis* era legată o atmosferă vulgară și depreciativă. Ar însemna și aceasta că valoarea expresivă a sufixului era simțită, chiar dacă radicalul nu era (și nu putea fi) perceput ca atare.

La p. 199 și urm., Jacqueline de Romilly studiază cuvântul grecesc ὁμόνοια și constată că a apărut relativ târziu. Mi se pare că ar trebui cercetat și antonimul său, διχόνοια pentru că e foarte probabil că cele două contrarii s-au atras unul pe celălalt.

În ansamblu, pe lângă plăcerea de a felicita cu această ocazie pe Pierre Chantraine, se adaugă mulțumirea de a avea un nou valoros volum în domeniul studiilor clasice.

Al. Graur

I. | TH. KAKRIDIS, Μελέτες και ἄθρα. Τιμητική προσφορά για τὰ ἑβδομηντα χρόνια τοῦ συγγραφέα. Salonik, 1971, K' + 292 p.

Prof. Ioanis Kakridis, de la Universitatea din Salonik, s-a făcut cunoscut prin studiile consacrate în special lui Homer (Ὅμηρικὲς ἔρευνες sau *Homeric Researches*, 1949), prin contribuțiile aduse la cunoașterea vechii comedii (Ἡ ἀρχαῖον ἑλληνικὴ κωμῶδία, καὶ οἱ Νεφέλες τοῦ Ἀριστοφάνη, 1951), studiul dedicat „Discursului funebru” din Tuci-